

Odbojno-privlačno razmerje do preteklosti

Križev pot Pliberk za Hrvaško ni le kraj spomina, ampak tudi poligon za ideološke in zgodovinske obračune

ZAGREB – Hrvaški križev pot oziroma Pliberk je na Hrvaškem že dolgo časa poligon za umazane ideološke in zgodovinske obračune. Bo tako tudi danes, ko so na spominski slovesnosti na Pliberškem polju napovedane kolone Hrvatov?

DEJAN VODOVNIK, dopisnik

Pliberk je postal metafora in simbol vseh težav, povezanih s hrvaškimi (in drugimi) žrtvami, ki so bili po vojni ubiti na Pliberški poljani in v bližini. Zgodovina pa – kot pišejo viri, čeprav dokončnih ocen ni – uči, da je bilo okoli 15. maja 1945, ko je britanski general Patrick Scott ukazal izročitev vseh kvizlinških vojakov Jugoslovanske armadi, domnevno ubitih približno 50.000 ljudi. V hrvaški izseljenski literaturi je vse skupaj označeno kot križev pot. In brez kakršnihkoli zadržkov je ob tem treba zapisati, da je bil Pliberk vse-skozi pravcati poligon za umazane ideološke in zgodovinske obračune, politični marketingarji pa so v teh dneh nabirali politične točke in simpatije ljudi, ki ne morejo živeti za prihodnost, ampak se raje ozirajo v preteklost.

Tudi danes se bo na Pliberškem polju zbrala množica, večinoma Hrvatov, ki se bo spomnila »tistih« časov. Dogajanje v Pliberku je bilo skoraj venomer uporabljeno, da bi prikriili zločine ustaškega režima, predvsem v taborišču Jasenovac. V te bitke se je vedno vključila tudi hrvaška Katoliška cerkev, katere najvišji predstavniki se Jasenovca izogibajo v širokem loku, pri Pliberku, kjer se ponavadi poveljuje ustaštvo, pa je zgodba drugačna. Letos bo mašo v Pliberku vodil banjaški škof Franjo Komarica, presenetljivo pa je, da bo slove-

snost prenašala tudi nacionalna televizija HRT.

Sprejem Častnega pliberškega voda

Zanimivo je, da je pred nekaj dnevi predsednica Kolinda Grabar Kitarović v javnem nagovoru javnosti opozorila, da se na Hrvaškem zadnje čase stopnjujejo nestrpnost, sovražni govor in povzdigovanje propadlih zločinskih režimov. Povedala je, da delitve uničujejo družbo in podirajo temelje države. »Tisočletno junaško in ponosno zgodovino našega naroda smo zmanjšali na nekaj let preteklega stoletja, ki so več sto tisoč ljudem prinesla trpljenje, smrt, uničene domove in družine, družbo pa globoko razdelila,« je še dejala predsednica pred kamerami v svojem uradu. Le nekaj dni pozneje pa je, po prepričanju nekaterih analitikov, potrdila svoje, odbojno-privlačno prijateljstvo z ustaštvom in preteklostjo.

V četrtek je v svojem uradu na Pantovčaku sprejela na uradni obisk predstavnik Častnega pliberškega voda, skupine, ki skrbi za spominsko središče na Pliberškem polju, znana pa je tudi po svoji konservativnosti in poveljevanju »tistega« časa. Navsezadnje je bil eden od članov voda tudi sedanj minister za kulturo Zlatko Hasanbegović, ki mu številni očitajo njegovo domnevno poveljevanje in simpatiziranje z ustaškim režimom. Letos na Pliberku pričakuje približno toliko ljudi, kot jih je bilo tam lani – 50.000.

Sabor spet pokrovitelj

Da je država, na čelu katere je desna koalicija Domoljubne koalicije, Mosta in stranke Bandić Milan 365 močno naklonjena proslavljanju hrvaške križevke poti, kaže tudi to, da je ena prvih potez novega sklica sabora prav odločitev o ponovnem

Pliberk je postal metafora in simbol vseh težav, povezanih s hrvaškimi (in drugimi) žrtvami, ki so bili po vojni ubiti na Pliberški poljani in v bližini.

prevzemu pokroviteljstva nad slovesnostjo v Pliberku. Pred leti, ko je oblast prevzela levosredinska kukuriku vlada z Zoranom Milanovićem na čelu, predsednik države pa je bil Ivo Josipović, se je sabor, po enajstih letih, odpovedal pokroviteljstvu (in finančni injekciji s približno 66.000 evri) spominskega dogajanja na Pliberškem polju. Formalna,

a pomembna vsebinska odločitev je povzročila precej slabe volje. Še zlasti med tako imenovano desno politično opcijo in Cerkvijo.

Zanimivo je, da je bil Ivo Josipović prvi predsednik, ki se je poklonil žrtvam poveljnih pobojev na Teznem in v Pliberku. Njegov predhodnik Stjepan Mesić je obisk Pliberka desetletje zavračal, češ da

gre tam za le za »ustaško slavlje«. V Pliberku pa je Josipović navrgel, da morajo člani Častnega pliberškega voda »vedeti, kaj tukaj ni v redu«, namigujoč na ljudi v črnih uniformah in promoviranje ustaške ikonografije, ki je v Pliberku nikoli ni manjkalo. Bo tako tudi danes? Organizatorji obljublajo, da ne bo provokacij, poleg predstavnikov

Cerkve pa bo zbranim spregovoril tudi šef sabora Željko Rainer. Predsednica Grabar Kitarovićeva je napovedala, da je tja ne bo (tudi obisku v Jasenovcu se je pred kratkim izognila, tja pa je poslala znane filmskega producenta Branka Lustiga), bo pa v njenem imenu na Pliberškem polju njena odposlan-ka Bruna Esih.